

HOOR JE MIJ? LUISTEREN ALS DEEL VAN DE VERKONDIGING

lezingen: Genesis 18 en Marcus 7

Zondag 5 augustus 2018 – Dominicuskerk Utrecht

Weet u wat ik de mooiste zin vind in de eerste lezing?

De Heer bleef nog bij Abraham staan.

Het is of God zich bedenkt en zich inhoudt,

of hij zijn plan eerst nog eens samen met een goede vriend wil bezien.

Hier toont zich een God die niet loodrecht van boven

zijn orders op ons neer laat dalen,

maar een mens betreft bij zijn voornemens: Wat denk jij ervan?

Wij mogen meedenken, ja tegenspel geven.

Hij hóórt wat er omgaat in Abraham, wat hem beroert,

en het herinnert Hem aan het diepste in Hemzelf:

zijn gevoel voor recht, zijn compassie met mensen

die meegesleurd dreigen te worden door een ramp

waarvan anderen de oorzaak zijn.

Zo wil God met ons omgaan, niet als met knechten, maar als met vrienden.

Hij wil ons niet klein, maar groot maken.

In het evangelie lijkt het iets stroever te gaan.

Jezus is zo gegrepen door de ellende onder zijn eigen volk

dat hij daarvan niet af te leiden schijnt.

'Ik ben gestuurd naar mijn volk, naar de behuizing van mijn God;

die is een bouwval geworden: hoog tijd om die op te knappen eer het te laat is.'

Dat is wat hij wil zeggen met die harde woorden:

dat zijn optreden *bestemd is voor de kinderen, niet voor de honden*

Maar zijn gesprekspartner, een heidense vrouw, laat zich niet uit het veld slaan

en heeft een weerwoord

waarin zij Jezus' bewogenheid om zijn volk in zijn waarde laat

en tegelijk kritisch, helder, kijkt naar de positie en de rol van Jezus' volk

'De honden eten mee van de kruimels die van de tafel der kinderen vallen.'

Met andere woorden: Israël heeft wel een eigen plaats bij God,

maar niet om die voor zichzelf te houden.

Was niet ooit tegen Abraham gezegd:

'in uw zegen zullen alle volken gezegend worden'?

Dit volk is er niet voor zichzelf; heel de wereld moet er baat bij hebben.

En Jezus komt er rond voor uit dat dit woord van die heidense vrouw raak is:

'Dat hebt u goed gezegd.'

Het gaat zoals in het verhaal van die twee vrouwen

- een meisje van twaalf dat sterft; een vrouw die twaalf jaar aan vloeiingen lijdt -:

Jezus is niet enkel degene die aanraakt: hij wórdt aangeraakt; en dat doet hem wat.

Zo laat hij zich raken door wat de Syrofenicische vrouw vanuit haar hart zegt.

Hij hoort wat er in haar omgaat, waar het om gaat

en hij hoort erin Gods bewogenheid om heel zijn schepping.

Wat hier gebeurt is woord en wederwoord, interactie, echte ontmoeting.

Woord en wederwoord. Iets te zeggen hebben én luisteren
Dat heeft gevolgen voor mensen die verbonden zijn met de orde van de prediking.
Een oud verhaal gaat daarover: *het gesprek van Dominicus met de herbergier*.
Hoorden de middeleeuwen in dit verhaal hoe de waarheid het wint van de ketterij,
de postmoderne tijd hoort vooral hoe Dominicus luistert en leert.
Ik voor mij houd het erop dat beiden wijzer zijn geworden van dit gesprek.
De herbergier leert door Dominicus een God kennen die vlees en bloed wordt
die aanraakt en zich laat raken - geen verre en ongenaakbare 'zuivere geest'
En Dominicus maakt kennis met een bonhomme, een goed mens, een oprechte
- niet hoog te paard zoals de prelaten, maar arm en dicht bij het gewone volk.
De herbergier ontdekt in de weg van Gods menswording het echte pure menszijn
en voor Dominicus wordt de levenswijze van de katharen model voor zijn orde.

Vandaag, in Nederland, komen predikers vooral agnosten tegen.
De Tsjechische theoloog filosoof en psycholoog Tomas Halik.
ziet de atheïst of agnost niet in eerste instantie als vijand,
maar als mens die op zoek is, mogelijk naar God.
Hij schrijft: *Vaak wordt gezegd 'Jezus is het antwoord',
zonder dat er geluisterd wordt naar de vraag vanuit het geleefde leven.*
Het verhaal van Gods geliefde gaat rondzingen en wordt nietszeggend
als het niet voortdurend wordt bevraagd en uitgedaagd door de twijfels van nu.

Zes jonge schrijvers gingen in retraite in een van onze kloosters.
Zij namen deel aan de gebedstijden, spraken met een broeder en schreven erover.
'Ik had een doodgeboren dialoog verwacht', tekent een van hen op.
'Kloosterlingen leven toch immers binnen de muren van het eigen gelijk.
Ik had verwacht God en gebod in standaardantwoorden aangereikt te krijgen;
maar onze dialoog was zoekend, had zoveel plekjes waar je nog aan kon peuteren.
Van de kloosterlijk traditie, zo zei een van hen, mocht alles veranderen.
op één ding na, de liefde, de gemeenschap.
'Zou jij willen leven in een wereld zonder liefde?', vroeg hij mij?
De volgende dag merkte ik dat het gesprek me had geraakt en me bezig bleef houden'

Hier geen zekerheden waarmee de een de ander doodslaat,
maar vragen die beiden wakker houden en in beweging:
Is ons bestaan ten diepste lot en toeval, of dat wij 'gezien' zijn, gewild en bedoeld?
Ben ik het centrum of is mijn leven een opdracht: om ergens toe te dienen?
Wat is echte groei: dat ik mij doe gelden of dat er in mij ruimte komt voor de ander?
Is liefde een mooie droom die het aflegt tegen de harde realiteit,
of is het 'de zachte kracht die het wint aan het eind', - Kracht met een hoofdletter?

Jozef Essing o.p.

Verhalen van de zes schrijvers die een week in Huissen verbleven zijn gebundeld in *Duif en haan. Verhalen uit het klooster* (2016).